

Spis treści

Wstęp.....	11
------------	----

CZEŚĆ PIERWSZA WYKŁADY INAUGURACYJNE

1. Teoretyczne podstawy unowocześnienia szkolnictwa.....	13
2. Szkolnictwo wyższe w latach transformacji.....	20
3. Polskie szkolnictwo na progu XXI wieku.....	27
3.1. Zadania pierwszoplanowe.....	29
3.2. Kształcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli.....	30
3.3. Reforma planów i programów nauczania.....	31
3.4. Optymalizacja pracy dydaktyczno-wychowawczej.....	32
3.5. Zadania drugoplanowe.....	32
4. Nowa fala krytyki szkoły i propozycje jej przebudowy.....	34
5. Paradoksy edukacyjne współczesności.....	41
6. Między OD- i PRZEszkolnieniem społeczeństwa.....	47
6.1. Uwagi terminologiczne.....	47
6.2. Zalety i wady „odszkolnienia” i „przeszkolnienia” społeczeństwa.....	49
6.3. Nowa szkoła, szkoła przyszłości.....	51
7. O potrzebie i regułach ustawicznego reformowania oświaty.....	53

CZEŚĆ DRUGA WYKŁADY KRAJOWE

1. O stałości ideałów oraz zmienności celów i treści kształcenia.....	60
1.1. Kształcenie ogólne.....	60
1.2. Ideały a treść kształcenia i wychowania.....	61
1.3. Treść kształcenia ogólnego.....	62
2. Edukacyjne nadzieje i rozczarowania XX wieku.....	69
2.1. „Stulecie dziecka” i Nowego Wychowania.....	70
2.2. Wiek raportów edukacyjnych.....	71
2.3. Stulecie szkolnej eksplozji i krytyki szkoły.....	74
2.4. Wiek paradoksów oświatowych.....	75
2.5. Stulecie szczytnych haseł.....	77
2.6. Wiek kontrowersyjnych dyskusji.....	78
3. Edukacyjne problemy i wyzwania XX wieku.....	80
3.1. Edukacyjne dysproporcje.....	81
3.2. Problemy ekologiczne.....	83
3.3. Choroby cywilizacyjne.....	85
3.4. Uzależnienia.....	86
3.5. Przestępczość.....	87
3.6. Dylemat „mieć” czy „być”.....	87
3.7. Straty szkolne.....	88
4. Kierunki i próby przebudowy szkoły w XX wieku.....	90
4.1. Progresywiści.....	91
4.2. Nowe Wychowanie.....	93
4.3. Esencjalizm.....	95
4.4. Szkoła ustawicznie doskonała.....	97
4.5. Descholaryzatorzy.....	98
4.6. Szkoła alternatywna.....	100
4.7. Szkoła zintegrowana.....	103

4.8. Próba podsumowania.....	107
5. Drogi i bezdroża polskiej oświaty w latach 1945 – 2010.....	108
5.1. Trudny start.....	108
5.2. Budowa i rozbudowa nowego systemu oświaty.....	110
5.3. Poszukiwanie dróg wyjścia.....	111
5.4. Demokratyzacja i walka o przetrwanie.....	114
5.5. Reforma szkolna MEN z 1999 roku.....	115
5.6. Możliwości i szanse osiągnięcia celów reformy z 1999 roku...115	
5.7. Co dalej?.....	117
6. Co dalej z reformą 1999 roku?.....	119
7. „Zmiana” (change) i „wzmocnienie” (strengthening)	
– słowa-klucze współczesnych reform szkolnych.....	124

CZEŚĆ TRZECIA

WYKŁADY ZAGRANICZNE

1. Życie i dzieło Bogdana Nawroczyńskiego.....	130
1.1. Najważniejsze fakty z życia i głoszone tezy.....	130
1.2. Historycy wychowania o Bogdanie Nawroczyńskim.....	132
1.3. Profesor Nawroczyński „widziany z bliska”.....	133
1.4. Uwagi końcowe.....	138
2. Szkolnictwo polskie na progu XXI wieku według „Strategii rozwoju oświaty do roku 2020”.....	139
2.1. Zadania pierwszoplanowe.....	141
2.2. Kształcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli.....	142
2.3. Reforma planów i programów nauczania.....	143
2.4. Optymalizacja pracy dydaktyczno-wychowawczej.....	143
2.5. Zadania drugoplanowe.....	144
2.6. Co dalej z polskim szkolnictwem? Proponowane kierunki naprawy.....	145
3. Niepowodzenia szkolne.....	149
3.1. Rezolucja Rady Wspólnoty Europejskiej.....	149
3.2. Ranga problemu.....	150
3.3. Finansowe i strukturalne uwarunkowania niepowodzeń szkolnych.....	151
3.4. Niepowodzenia szkolne w piśmiennictwie zachodnioeuropejskim.....	153
3.5. Sposoby zapobiegania i zwalczania niepowodzeń.....	156
3.6. Próba odniesienia głównych tez Rezolucji do badań rodzimych.....	158
3.7. Szkoła skutecznie zwalczająca niepowodzenia uczniów w nauce – wnioski z badań.....	159
4. Obraz szkoły we współczesnej literaturze pedagogicznej.....	163
4.1. Uwagi terminologiczne.....	163
4.2. Krytyka szkoły.....	165
4.3. Krytyka krytyki.....	167
5. Oświecenie a działalność Komisji Edukacji Narodowej.....	171
5.1. Wstęp.....	171
5.2. Pedagogika oświecenia.....	173
5.3. Pedagogika oświecenia a działalność KEN.....	175